

Gevolgen van globalisering voor veiligheidskunde

Wat is globalisering?

Globalisering is een ingewikkeld begrip en gaat gepaard met allerlei andere ontwikkelingen zoals digitalisering en informatisering. Het kan getypeerd worden als een toegenomen mate van interdependentie (wederzijdse afhankelijkheid) doordat er sprake is van economische, politieke, juridische en culturele integratie op mondiaal niveau. Is globalisering eigenlijk een nieuw fenomeen? Terugkijkend in de geschiedenis blijkt dat mensen altijd al veel contact met elkaar gehad hebben dwars door verschillende culturen, landsgrenzen en religies heen. Het proces is de laatste decennia wel versneld door een toename van transportmogelijkheden, toerisme en technologische ontwikkelingen als internet. Er kan tegenwoordig vooral gesproken worden van een innige verstrengeling van economieën. We kunnen het niet meer zonder elkaar. Globalisering is nu eigenlijk een *must* geworden in plaats van een wil of keuze.

Huidige effecten van globalisering

Op het gebied van de arbeidsveiligheid en de externe veiligheid is het effect van globalisering momenteel nog redelijk beperkt. Lessen worden wel internationaal gedeeld (Seveso-richtlijnen), maar tegelijkertijd wordt het wel redelijk lokaal (per land) ingevuld. Dat is vooral terug te zien als men over de grens kijkt naar onze buurlanden. Duitsland accepteert bijvoorbeeld soms veiligheidsopleidingen uit Nederland en kijkt aanvullend daarop meestal naar iemands ervaring en/of geschiktheid voor een bepaalde veiligheidsfunctie. In België is het heel strikt: als je geen Belgische veiligheidsstudie hebt gedaan, dan is een functie in België uitgesloten. Echter, een aantal Nederlandse werkgevers erkent de Belgische variant van de HVK-opleiding wel. Het is soms verbazingwekkend hoe veiligheidszaken aan de andere kant van de grens zo anders zijn geregeld. In het kader van 'lessons learned' is op te merken dat globalisering wel een effect heeft doordat technieken, theorieën en methodes breed gedeeld en ingezet worden.

Er is ook een duidelijk reguleringsproces zichtbaar bij de private sector, dat is overgewaaid uit de Angelsaksische cultuur. Door Amerikaanse invloeden wordt ook in Europa tegenwoordig veel gedaan aan veiligheidsregelgeving (denk aan de komst van vele certificeringen), terwijl veiligheid vroeger juist veel meer vanuit de Europese 'common sense' (niet teveel vastleggen) gedachte werd ingevuld. Globalisering is eigenlijk ook geen neutraal proces, omdat er geen gelijkwaardige uitwisseling is van wereldculturen. Angelsaksische invloeden zijn over het algemeen sterker dan invloeden uit andere werelddelen.

Het veranderende werkveld: kansen en uitdagingen

Veiligheidsnormen worden momenteel door landen op diverse manieren gehanteerd. Er wordt voorspeld dat er in 2035 sprake is van een gelijkschakeling van normen en dat daarnaast veiligheidsdiploma's internationaal onderling worden erkend. Dit maakt werken in het buitenland eenvoudiger. De huidige verschillen tussen landen kunnen op dit moment ook als een kans worden gezien om (met een open mind) van elkaar te leren. Belgen zijn over het algemeen bijvoorbeeld daadkrachtig in het vinden van oplossingen, Duitsers kunnen heel deugdelijk analyseren en wij Nederlandse veiligheidkundigen kunnen op een slimme wijze risicoafwegingen maken. Grensoverschrijdende samenwerking is in bepaalde gebieden makkelijker dan in andere gebieden. In het Midden-Oosten zijn geen standaarden, waardoor de veiligheidsstandaarden van een ander land sneller worden gehanteerd. Hier liggen dus nog zeker kansen voor Nederlandse veiligheidkundigen. Een goede beheersing van verschillende talen, zoals Engels, Frans en Duits is nodig om internationaal zaken te kunnen doen. Ook andere vreemde talen, zoals Arabisch en Chinees, kunnen zeer nuttig zijn om ook buiten Europa te communiceren.

Een ontwikkeling die in de gaten gehouden moet worden, is de toename van informatie in gekoppelde informatiesystemen. Alles om ons heen ontwikkelt zich steeds meer van fysiek naar virtueel. Binnen de cyber security liggen er daarom voor veiligheidkundigen ook steeds meer kansen en uitdagingen. Een ander interessant aspect om in de gaten te houden de komende jaren is de ruimtevaart. Doordat mensen straks steeds makkelijker in staat zijn om te reizen buiten onze eigen atmosfeer, gaan safety aspecten in de ruimte een steeds grotere rol spelen. Dit soort ontwikkelingen zorgen voor nieuwe vraagstukken, waar veiligheidkundigen een antwoord op dienen te vinden.

Veiligheidkundigen zijn natuurlijk niet de enige professionals die door het fenomeen globalisering worden geraakt en beïnvloed. Het is een generiek fenomeen. Ook in dat opzicht kunnen we

intersectoraal van elkaar leren. Andere domeinen, zoals zorg en onderwijs, worden beïnvloed door de internationalisering. Dit biedt kansen, maar tegelijkertijd lever het ook problemen op. Het is niet meer zo dat iemand in splendid isolation zomaar een product of dienst kan bedenken. Benchmarking (als internationale kwaliteitsmeting) en individuele certificering zullen een grotere rol gaan spelen om kennis en vaardigheden met professionals uit andere landen te kunnen vergelijken.

De rol van de veiligheidskundige

De verwachting is dat het takenpakket van een veiligheidskundige breder wordt. Ontwikkelingen op het gebied van big data, kunstmatige intelligentie en supportsystemen zorgen ervoor dat het voor een veiligheidskundige steeds noodzakelijker wordt om over analytische vaardigheden en ICT kennis te beschikken. Er zal steeds meer informatie beschikbaar zijn en de veiligheidskundige dient in deze 'informatiehoi'berg' de gehele situatie en hoeveelheid van beschikbare data te kunnen overzien. We moeten waken voor de valkuil dat we door de grote hoeveelheid data ons gezonde verstand (LMRA) achterwege laten en enkel het oordeel van de computer volgen. Het denken wordt dan uit een handeling gehaald en juist dit denken is het allerbelangrijkste voor een veiligheidskundige. We gaan waarschijnlijk steeds meer van informatie naar intelligence, dus het is niet alleen maar data, maar het zijn slimme producten waar we mee werken. Daarmee wordt van een veiligheidskundige verwacht dat deze strategisch kan handelen. De veiligheidskundige moet in staat zijn om in elke situatie zijn of haar oordeel te geven en te beslissen wat er nu moet gebeuren (respons kunnen geven op de huidige veiligheidssituatie).

Pluralisme als antwoord

Veiligheidskundigen staan er niet alleen voor. Zij zullen steeds meer in multidisciplinair samengestelde teams met elkaar samenwerken zodat zij een veelzijdigere veiligheidsaanpak kunnen garanderen. Een aanpak waarbij er ook buiten de grenzen van de eigen organisatie wordt gedacht. De veiligheidskundige dient daarom inzicht te hebben in ieders belang en de rol van regisseur op zich te nemen. Antropologen en veiligheidskundigen kunnen elkaar bijvoorbeeld in kennis en kunde versterken om de verschillende (bedrijfs)culturen te begrijpen om uit deze samenwerking voordeel te halen (synergie). Het is voor een veiligheidskundige voor het aangaan van samenwerking met diverse partners daarom ook steeds belangrijker om te beschikken over een groot en divers netwerk.

De onderkant van onze ijsberg komt naar verwachting steeds beter in zicht. Als we het goed doen, hebben we minder werk, want dan wordt het 'te veilig'.

Dit artikel is samengesteld op basis van inzichten uit interviews met mevr. prof. dr. Monica den Boer, dhr. Harry Snel en dhr. Dick Bosch. Monica den Boer was wetenschappelijk decaan aan de Nederlandse Politieacademie en daarnaast was zij bijzonder hoogleraar Vergelijkende Bestuurskunde aan de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam. Momenteel is Monica adjunct professor aan de Macquarie University in Sydney. Harry Snel is Director Projects bij Tebodin Consultancy Nederland en vervulde daarvoor een aantal jaar de functie van Manager Safety & Risk Management bij Tebodin. Dick Bosch is docent IVK aan de Avans Hogeschool en is tevens hoofddocent van de minor Internationale Conflict Studies. Hij doceert o.a. vakken op het gebied van trends en beroepsvaardigheden.

Opgesteld door: dhr. S. Kraaijenbrink

Functie en organisatie: Junior Onderzoeker bij Crisislab